

Denne gjorde grønne fingre nesten overflødig

Målet for bonustur nr. 2 er et hus som representerer et lite industrieventyr. I 22 år holdt firmaet Jiffy-Pot til i bygningen. De fleste, som har litt kjennskap til hvordan man sår frø og driver fram planter, har vært i kontakt med potter og briketter med varemerket JIFFY.

Disse produktene revolusjonerte tilværelsen for gartnere i 1950-årene og førte også til at alle amatører, uavhengig av fargen på fingrene, kunne oppnå gode resultater i vinduskammer, blomsterbed og verandakasser.

De plantevekstfremmende produktene ble produsert i fabrikkbygningen på Kalbakken fra 1956.

De to gründerne som startet virksomheten begynte sine eksperimenter under krigen. Odd Melvold og Leif Fr. Koxvold var kolleger fra reklamebransjen, en bransje som stagnerte under de rådende forhold i første halvdel av 1940-årene. På den tiden var det helt andre førere enn markedsførere som hadde sine glansdager. De to arbeidsledige herrene etablerte derfor sitt eget firma i 1943, og startet produksjon av juletrepynt.

Oppfinnsom duo

ME-KOX Industri, Melvold & Koxvold installerte seg i Koxvolds guttevevare i Oscars gate. Der laget de dekorasjonsting og pynt ved å presse og forme tremasse.

De to drev omfattende produktutvikling og konstruerte også

produksjonsmaskineriet selv. Omsetningen økte og med det også plassbehovet. Etter flere flyttinger havnet firmaet i Blå Kors-gården i Storgata. Produktene var i hovedsak forskjellig julepynt, julenissmasker, påskekyllinger og annen påskepynt, puslespill, kuler, globuser og andre artikler som kunne formes av tremasse.

Etter krigen begynte de forretningssomme herrene å se seg om etter nye satsingsområder. Tidlig i 1950-årene hadde de fått ferdig en sinnrik maskin som kunne produsere raskere og bedre enn noen annen maskin. «Blåmann», som vidunderet ble kalt, ble satt til å lage iskremlinger, noe som ikke ble spesielt vellykket. Deretter ble den en kort tid beskjeftiget med produksjon av bokser for støvelsmøring til Hæren, men «Blåmann» hadde større kapasitet. Det gjaldt å finne en skikkelig utfordring for maskinen.

Rot, søl og fortvilelse

Produktutviklingen pågikk kontinuerlig og tanken om å kunne produsere blomsterpotter av sammenpresset torv og tremasse representerte egentlig ikke det største spranget. En blomsterpotte

er jo ikke så veldig forskjellig fra en juleklokke i formen, spesielt ikke hvis man betrakter klokka opp-ned. Vanskeligheten lå i å finne det riktige blandingsforholdet.

Eksperimentene avstedkom både rot, søl og fortvilelse i det Koxvoldske hjem. Forsøkene innebar blant annet bruk av elektrisk vaffeljern for å finne den optimale torv/tremasse-blanding, og flere slike instrumenter endte sine få dager uten å ha vært i kontakt med noe som liknet vaffelrøre. Det var hele tiden klokkertroen på at ideen til slutt ville føre til et positivt resultat, som drev dem videre.

Tankene om en utplantingspotte av organisk materiale hvor planterøttene kunne vokse ut gjennom potteveggen, var ikke unike. Det var flere som tenkte i slike baner, og det foregikk eksperimenter noenlunde tilsvarende og samtidig med Melvold & Koxvolds, både i Finland og Irland. Den endelige utgaven av ME-KOX-potten var presset sammen av 30 prosent tremasse og 70 prosent torv tilsatt plantenæringsstoffer.

Ved å ta i bruk torvpottene, unn-

Jiffypots

REVOLUSJON: Slik så den første Jiffy-Pot-logoen ut. Den revolusjonerte tilværelsen både for gartnere og amatører med ulik farge på fingrene.

Huminalpot ble Jiffy-Pot

De første pottene til ME-KOX ble produsert i 1953 og markedsført under navnet Huminalpot.

I 1954 ble det inngått kontrakt med et stort frøfirma i Chicago om være på markedet to uker tidligere, mens prisene ennå var høye. Torvpottene var dessuten langt mindre plasskrevende enn tradisjonelle blomsterpotter.

Navnet er nesten like genielt

NEDRE KALBAKKEN: Dette flyfotografiet fra 1956 viser at ME-KOX-fabrikken var ganske alene på Nedre Kalbakken industrifelt. Østre Aker var heller ikke rare greiene på den tiden.

Foto: Groruddalen Historielag, Widerøes flyveselskap og Polarfly A/S.

som produktet, i hvert fall sett i forhold til et engelskspråklig marked. «Do it in a jiffy» betyr å gjøre ting på en lett og rask måte.

Jiffy-Pot ble en suksess både i Norge og utenlands. Ca. 90 prosent av produksjonen gikk til eksport, og behovet for utvidelse av bedriften meldte seg raskt.

Til nedre Kalbakken 8 1956

Ved kommunesammenslutningen i 1948 fikk den nye storkommunen Oslo betydelige arealer til disposisjon og noen områder ble øremerket for næringsvirksomhet. Slik lå det til rette for at et moderne industrieventyr kunne finne sted på nedre Kalbakken i Groruddalen.

11. september 1956 inviterte adm. direktør Koxvold og teknisk direktør Melvold pressen til innvielsen av Jiffy-Potfabrikken. Til å

begynne med var det seks maskiner i virksomhet i den nye fabrikkbygningen som senere fikk adressen Østre Aker vei 210.

Produksjonen økte gradvis fra å beskjeftige 30 personer til døgnkontinuerlig drift med tre skift og 70-80 ansatte. Arbeidsstokken ble i stor grad rekruttert fra de nyetablerte boligområdene i nabolaget.

Fabrikken ble utvidet i 1958 og 1963. I tillegg startet firmaet produksjon i utlandet – i Danmark 1959 og i Japan 1963.

I 1967 ble en del av Kalbakkenproduksjonen overført til Stange i Hedmark og deretter foregikk Jiffys videre ekspansjon andre steder enn i Groruddalen.

Nå har Jiffy flyttet fra Groruddalen og Oslo. Det var lettere og billigere å opprettholde 3-skiftordninger i Danmark og på

Stange enn det var på Kalbakken. Valget av Danmark som produksjonssted skyldtes dessuten også et ønske om å komme nærmere det europeiske markedet.

I 1978 valgte de to grunnleggerne å trekke seg tilbake. Hele bedriften ble solgt til firmaet John G. Olsen med partnere i Kristiansand.

Mens produktene, som etter hvert er mye mer enn bare potter, fortsatt framstilles og har solid fotfeste i markedet over hele verden, ligger den opprinnelige Jiffy-Potfabrikken fortsatt ved Østre Aker vei som et taust vitne om den norske blomsterpottesuksessen som ble en episode i Groruddalens industrihistorie.

Ha en blomstrende frodig helg, og en god tur!

produserer vår nye fabrikk på Grorud ved Oslo. Likevel er dette på langt nær nok til å møte den enorme etterspørselen fra alle verdens kanter.

Jiffy-Potten har hatt en eventyrlig suksess. I land etter land blir den mottatt med samme begeistring.

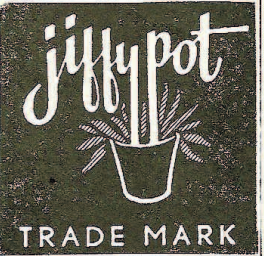
Jiffy-Potten er en fremragende plantepotte for småplanter og utplantingsvekster, fordi røttene har mulighet for å vokse ut gjennom veggene som er rike på lettloselig plantenæringsstoffer. Sjokket ved utplanting er derfor borte.

Jiffy-Potten tilvirkes av torv og inneholder kvælstoff, fosforsyre og kali. Den er fri for ugressfrø og sykdomsspirer.

Jiffy-potten leveres i 8 størrelser:

Runde: 4 cm - 6 cm - 8 cm - 10 cm - 12 cm - 15 cm - 18 cm - 21 cm

Firkantede: 6 cm - 8 cm - 11 cm

ANNONSE... for Jiffy-Pot i hovedkatalogen til Landbrukets jubileumsutstilling på Ekeberg i 1959. Det var ikke småtteri som ble levert fra fabrikkene på Grorud!

PRODUKSJON: Interiør fra produksjonslokalene i 1963. Fabrikantene Koxvold (til venstre) og Melvold inspiserer ferdige Jiffy-potter på vei ut av maskinen. Kanskje noen av leserne drar kjensel på de to kvinnelige operatørene? Foto: Groruddalen Historielag.

1963: Jiffy-fabrikken etter utvidelsen i 1963. Den smerte bilen til høyre er direktør Koxvolds Ford Thunderbird. Leif Koxvold var også en kjent motorsportsutøver i sin samtid, og han er blant dem som har kjørt raskest med bil rundt Bjerkebanen.

Foto: Groruddalen Historielag.

1995: I desember 1995 var situasjonen slik. Et nabolag var etablert, annen virksomhet hadde tatt Jiffy-fabrikken i bruk og trafikken hadde økt på Østre Aker vei.

Foto: Groruddalen Historielag, Bjørn H. Syversen.

GRORUDDALSTURENE

Bonustur 2

● Groruddalen Historielags leder, Bjørn H. Syversen (bildet), bidrar med «bonusture» i årets utgave av Groruddalsturene. ● «Bonusturene» kommer i tillegg til de opprinnelige postene, og presenteres her i avisa gjennom vår, sommer, høst. ● For mer info om Groruddalsturene, se groruddalen.no